

VLOR workshop diversiteit Startcompetenties voor het hoger onderwijs

Cis Van Den Bogaert
Saskia Van Bueren
Kathleen Vercauteren

woensdag 23 maart 2011

Universiteit Antwerpen

1. Startcompetenties voor het hoger onderwijs

- A. Kennis over het hoger onderwijs
- B. Opleidingsgebonden voorkennis
- C. Studievaardigheden
- D. Socio-culturele vaardigheden

A. Kennis over het hoger onderwijs

- Opleidingsaanbod hogescholen en universiteiten, Se-n-Se, HBO5
- Structuur
- Leerkrediet
- Belangrijke data
- Begeleidings- en ondersteuningsmogelijkheden
- ...

B. Opleidingsgebonden voorkennis

- Wiskunde
- Chemie
- Fysica
- Frans
- Engels
- ...

C. Studievaardigheden

- Taal
- Logisch redeneren
- Plannen
- Informatievaardigheden

- Motivatie
- ...

D. Socio-culturele vaardigheden

- Attitudes
- Thuiscultuur versus schoolcultuur

2. Startcompetenties en diversiteit

A. Diversiteit naar vooropleiding

B. Diversiteit naar achtergrond

Illustratie: gegevens Universiteit Antwerpen

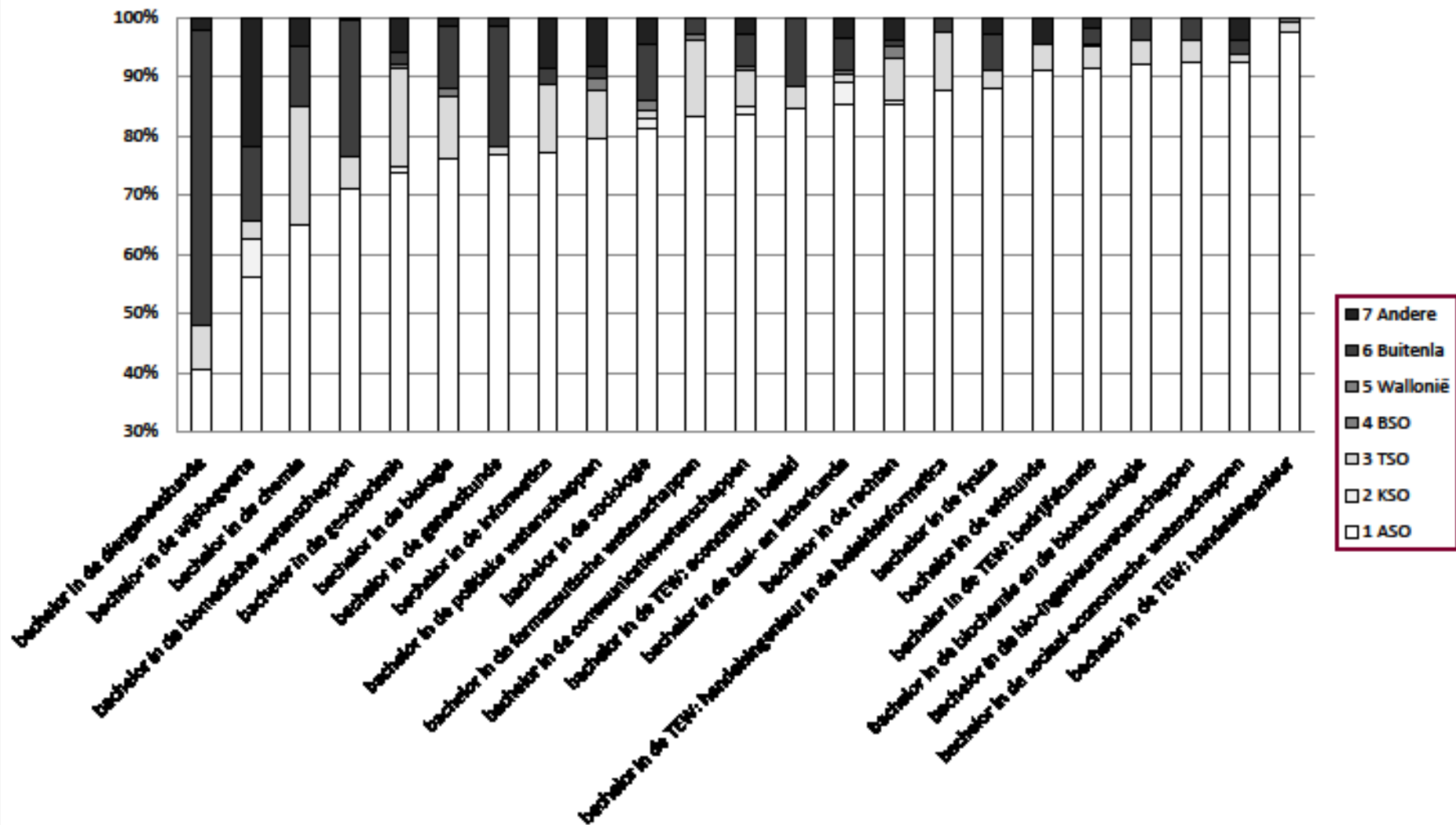

A. Diversiteit naar vooropleiding

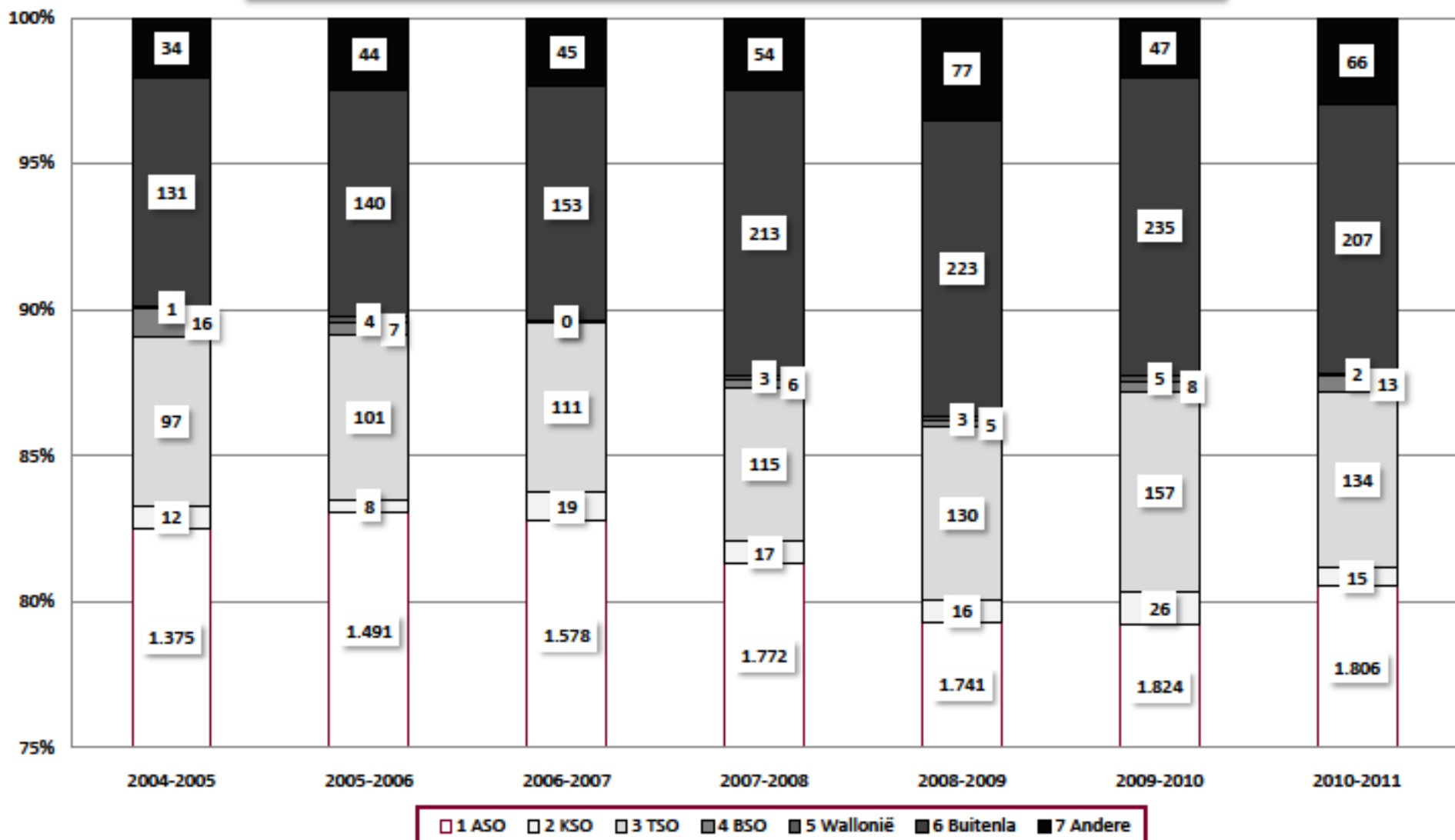
- Instroom
- Studiesucces

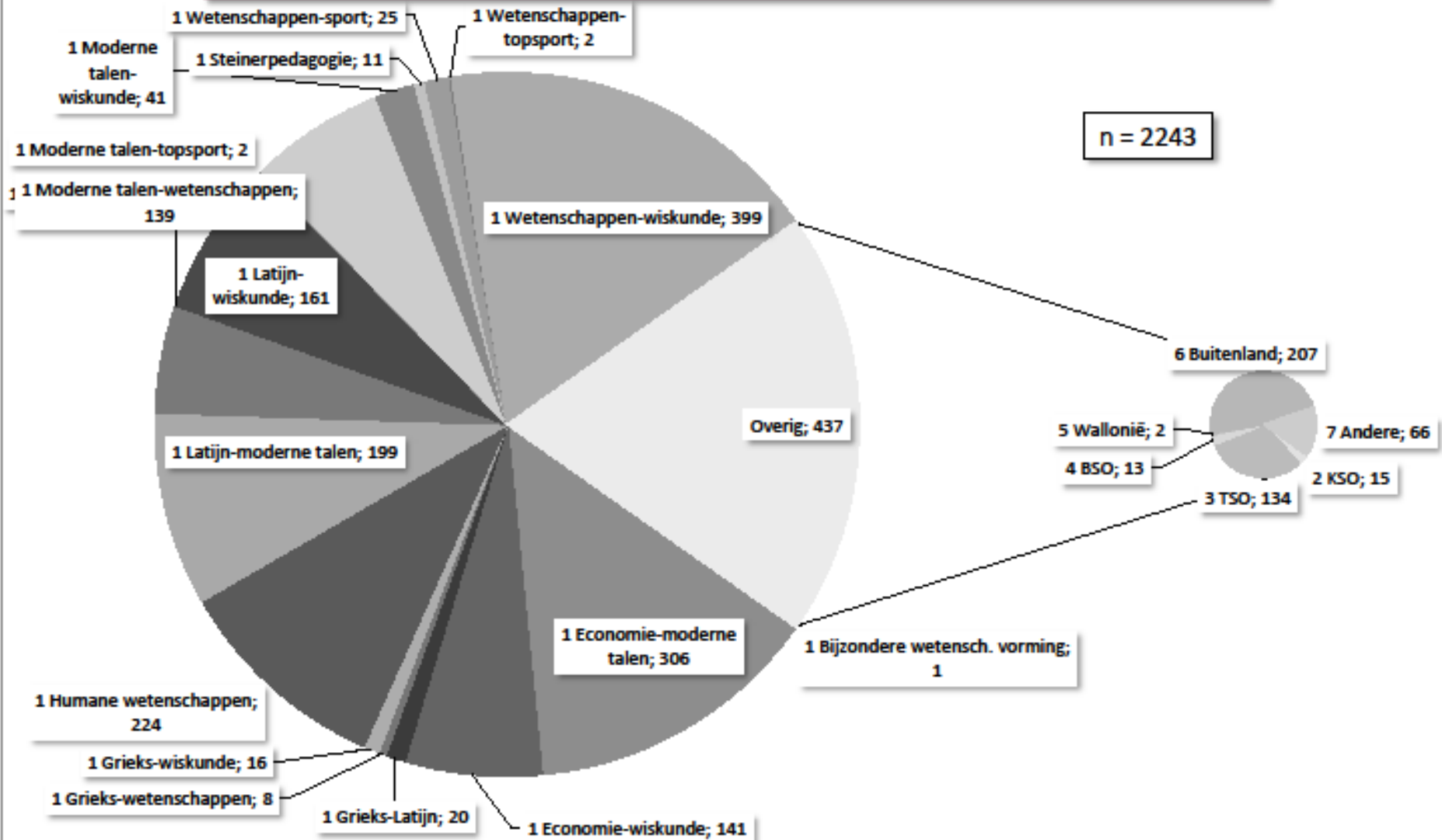
Vooropleiding secundair onderwijs generatiestudenten per opleiding - academiejaar 2010-2011 - Universiteit Antwerpen

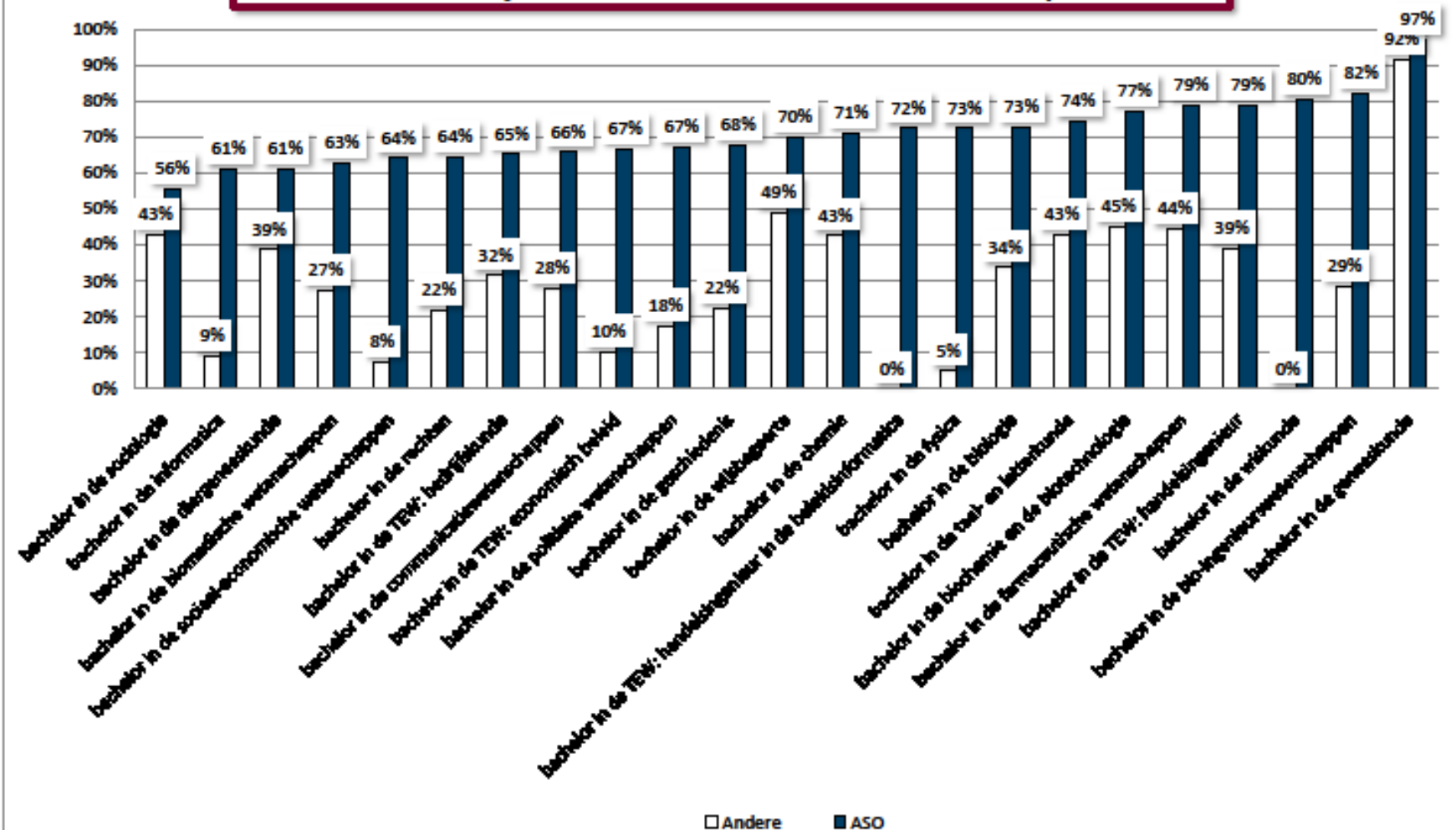
Evolutie vooropleiding secundair onderwijs generatiestudenten Universiteit Antwerpen

Gedetailleerde vooropleiding secundair onderwijs generatiestudenten academiejaar 2010-2011 - Universiteit Antwerpen

Studiesucces generatiestudenten naar vooropleiding per opleiding academiejaar 2009-2010 - Universiteit Antwerpen

Belang vooropleiding

- Algemeen: ASO leerlingen zetten gemiddeld meer studiepunten om in credits dan anderen
- Participatie kansengroepen in ASO?

Wiskunde als sleutel voor studiesucces

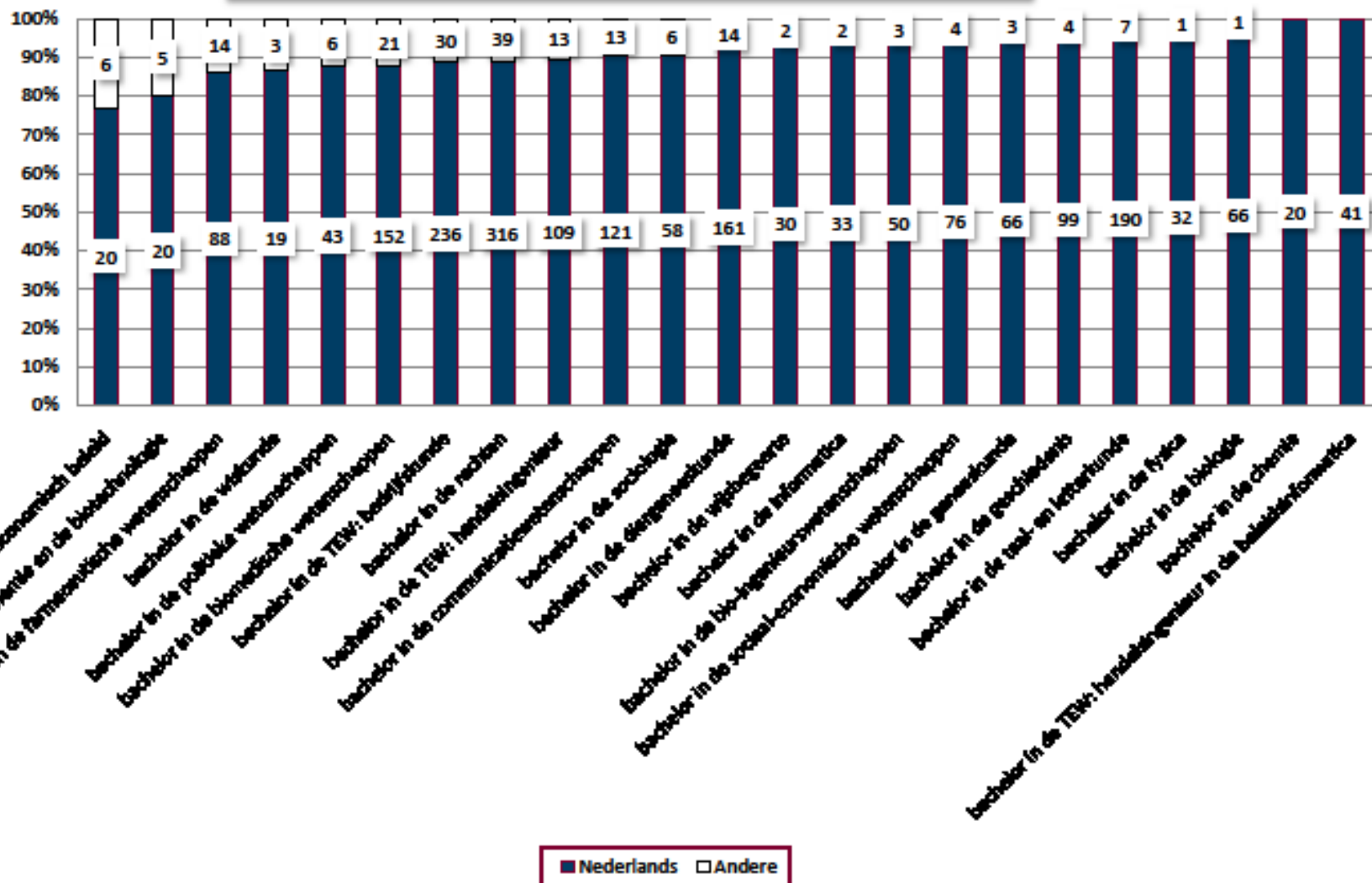
- Bouwsteen voor statistiek, economie, wiskunde, fysica, chemie
- Vooropleiding wiskunde: betrouwbare voorspeller van studiesucces
- Voorspeller van studiesucces in niet-wiskundig georiënteerde opleidingen
- Startcompetenties:
  - Correct hanteren van wiskundige symbolen
  - Beheersing van rekenregels
  - Correct logisch redeneren

B. Diversiteit naar achtergrond

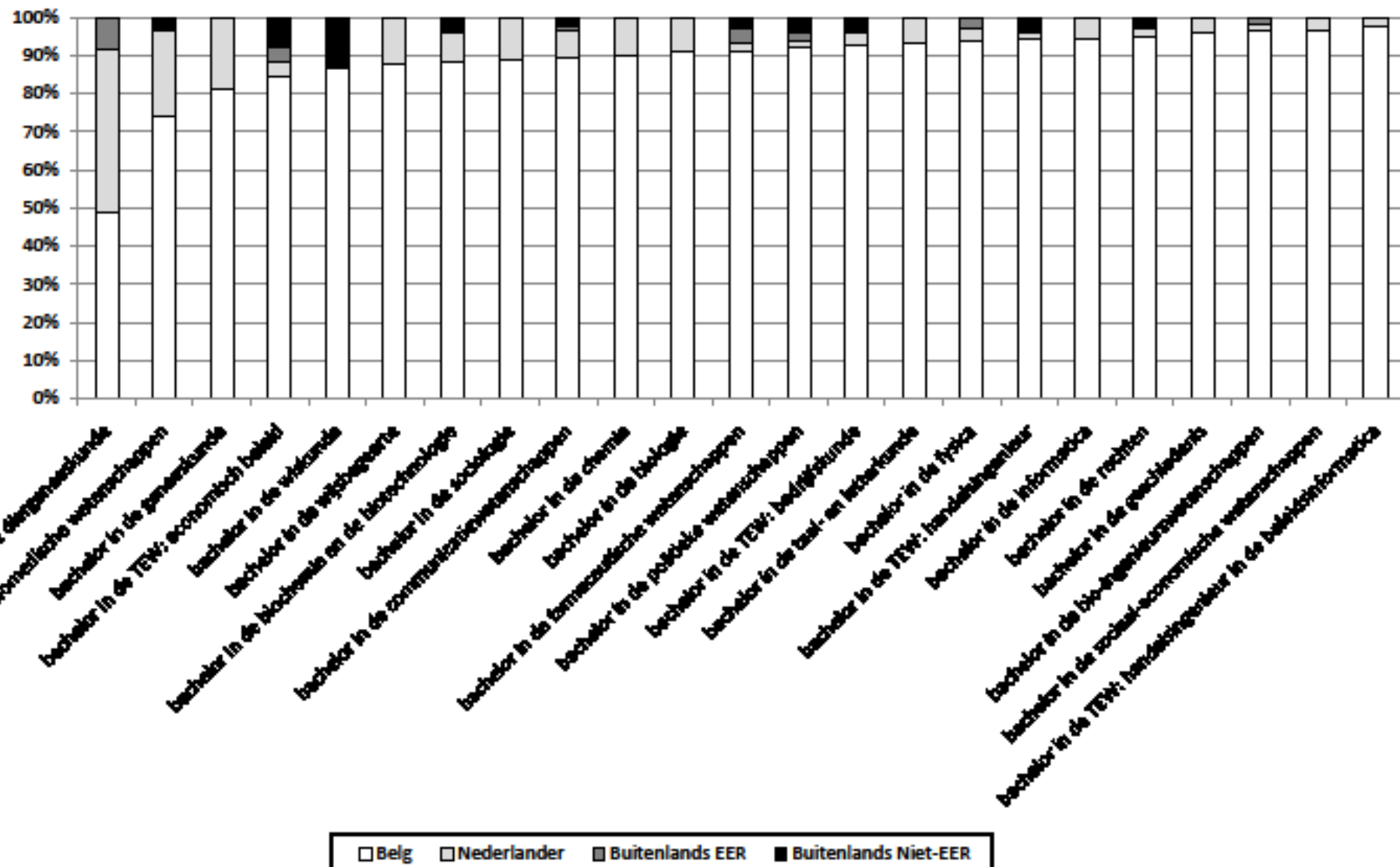
- Instroom
- Studiesucces

Thuis taal generatiestudenten per opleiding academiejaar 2010-2011 - Universiteit Antwerpen

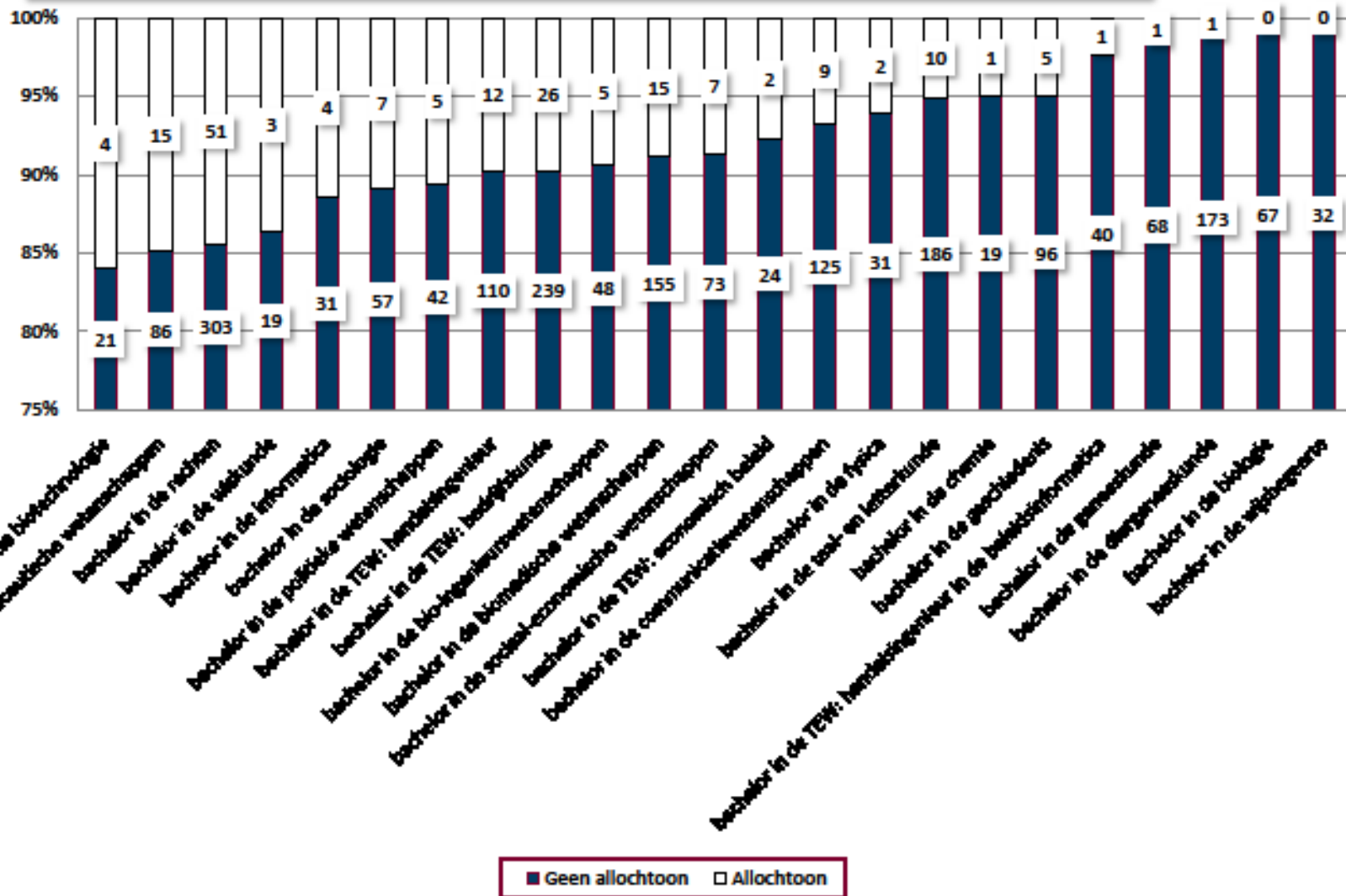

Nationaliteit generatiestudenten per opleiding academiejaar 2010-2011 - Universiteit Antwerpen

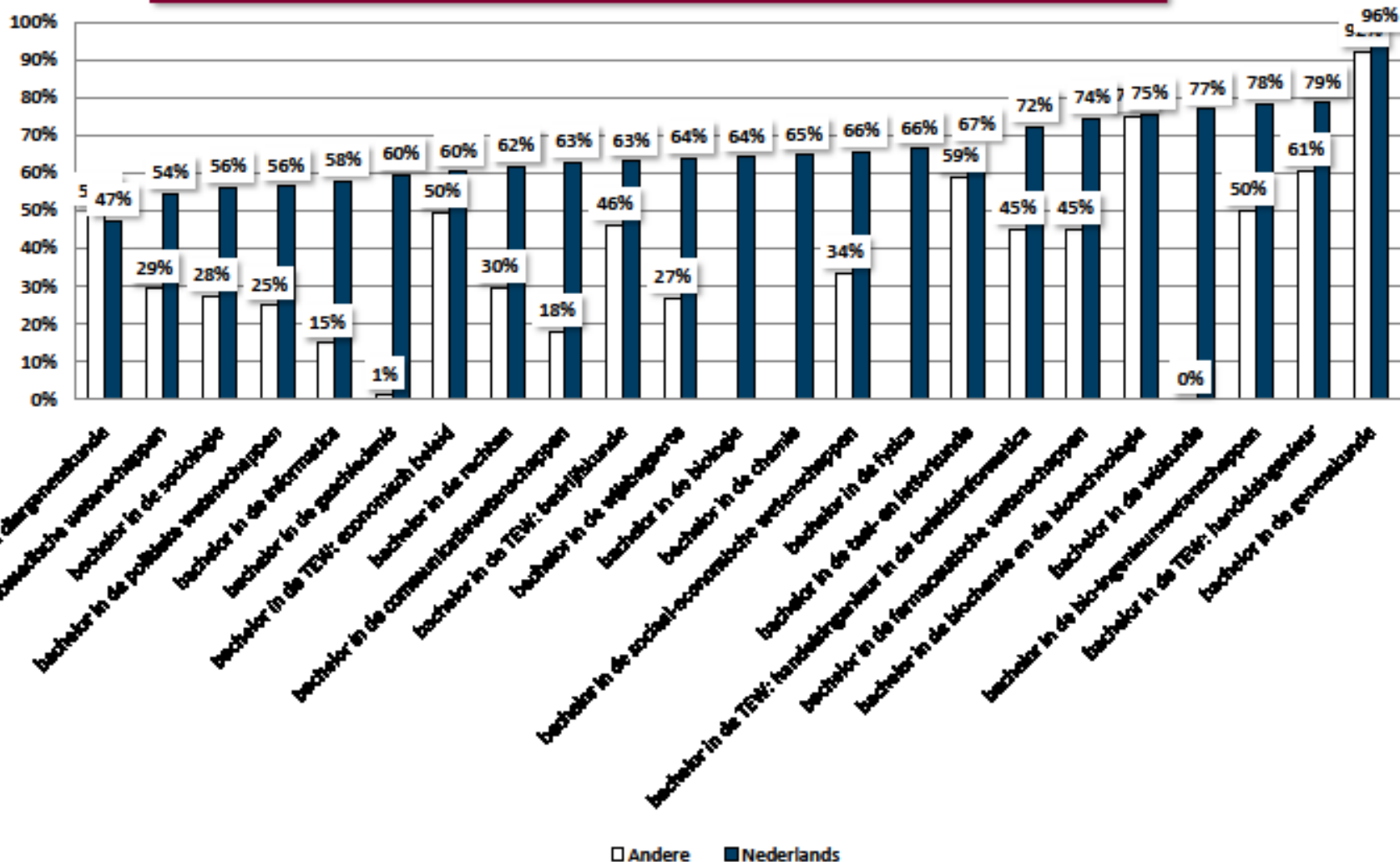

Generatiestudenten naar etnische afkomst - academiejaar 2010-2011

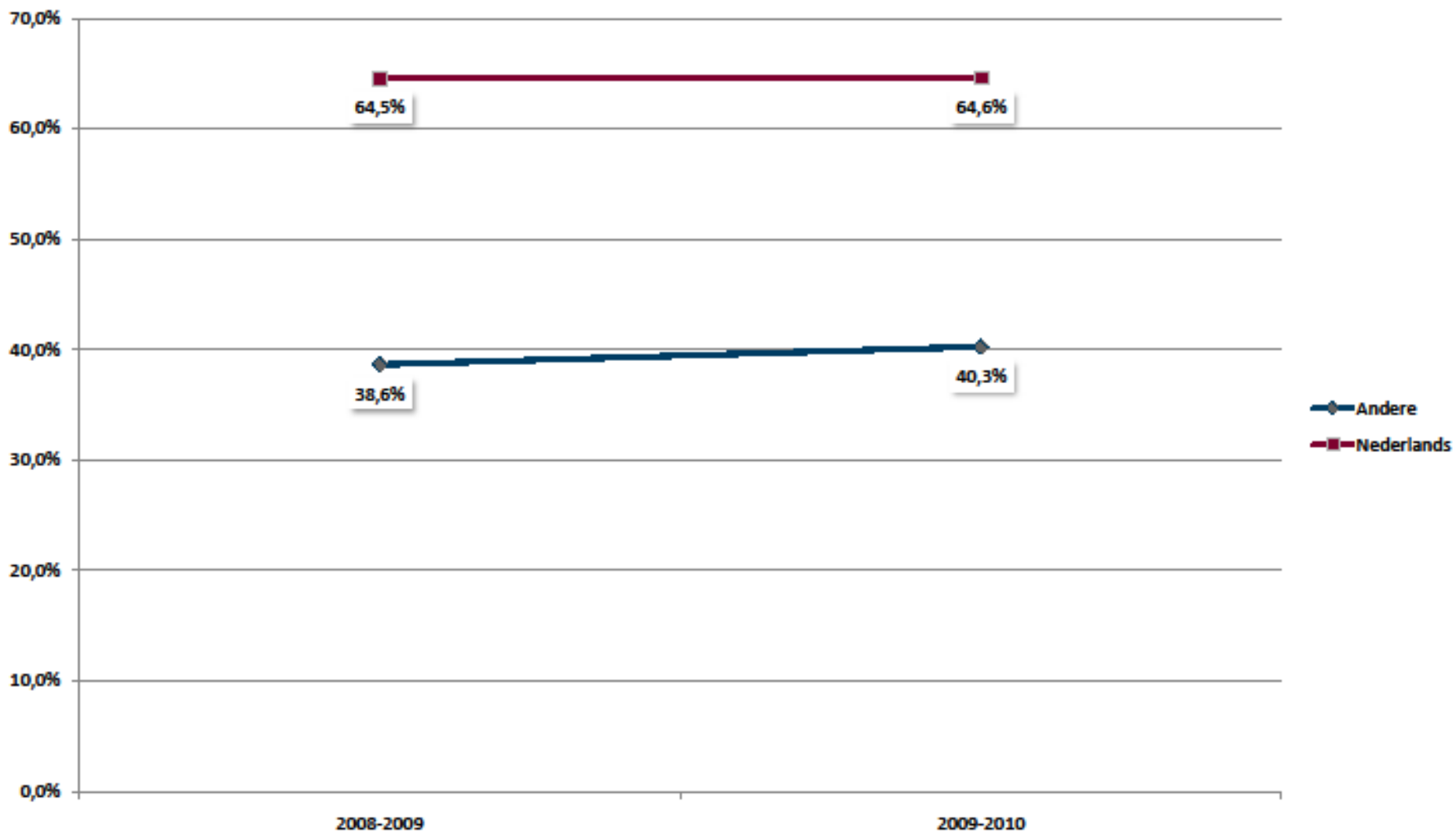
Universiteit Antwerpen

Studiesucces generatiestudenten naar moedertaal per opleiding academiejaar 2009-2010 - Universiteit Antwerpen

Evolutie studiesucces generatiestudenten naar thuistaal Universiteit Antwerpen

Taal als sleutel voor studiesucces

- Taal als instrument in elke opleiding
- Academisch Nederlands
  - Communiceren met lectoren / docenten
  - Begrijpend lezen (opdrachten, examenvragen, cursusteksten, handboeken)
  - Teksten opstellen en structureren
  - Correct taalgebruik
  - Omgaan met jargon

3. Initiatieven

- Open lesdagen
- Remediëringslessen
- Overbruggingsonderwijs
- Propedeuse
- Promoteams (Klimop)
- Tutoringinitiatieven (Tutoraat)
- Taalstimulering Academisch Nederlands (Monitoraat op maat)
- Brug als ontmoetingsplaats

De brug als ontmoetingsplaats

Naar de werkgroepen

Dank voor uw aandacht

cis.vandenbogaert@ua.ac.be

saskia.vanbueren@ua.ac.be

kathleen.vercauteren@ua.ac.be

A. Kennis over het hoger onderwijs

- Bevorderen van een meer structurele samenwerking tussen hoger onderwijs en intermediaire organisaties
- Informatie geven is nog nodig, gebeuren door informanten die taal van doelgroep spreken, ook studenten. Informatie mag niet stoppen bij poort, maar ook bij begeleiding, ook door ouderejaarsstudenten (te belonen met studiepunten)
- Aandacht over instellingen verschilt, middenveld betrekken, taal voor iedereen van belang.
- Aandacht voor problematisch punt effectiviteitsmeting
- Effectiviteit is moeilijk te meten, niet makkelijk af te punten, bv. Studietoegang is geen barometer voor succes van initiatieven.

B. Opleidingsgebonden voorkennis

- Meer aandacht voor sterker voorbereidend traject, eventueel propedeuse, gekoppeld aan hoger onderwijs (rond vier punten presentatie)
- Voorkennis bij kunsten, een positief alternatief instroomproject, eerste jaar gedeeltelijk volgen met een stuk vooropleiding, als volwaardig traject. (positieve invalshoek)
- Veel initiatieven worden versnipperd ingericht, meer structurele aanpak binnen SO en HO (ook vanuit HO)
- Discussie rond organiseren van ingangsexamen vs. oriënterende instroomtoets, domeinoverschrijdend, niet selectief
- Effectiviteit (moeilijk!, ruim bekijken en evalueren) en kwaliteit moet strikt bewaakt worden, eerder op Vlaams niveau
- Instellingen HO moeten nadenken over diversiteitsbeleid, ook Universiteit Antwerpen voor implementatie, draagvlak, ook onder docenten (taal en structuur)

C. Studievaardigheden

- Meer personeel voor begeleiding!
- Begeleiden van schakelstudenten
- Instroomtoets studievervaardigheden
- Investeren in academisch Nederlands
- Samenwerking met intermediaire organisaties
- Externe ondersteuningsdienst voor studievervaardigheden
- Iedere docent is studiebegeleider, professionalisering van docenten is belangrijk
- geld!
-

D. Socio-culturele vaardigheden

- Er zijn weinig initiatieven, meer aandacht is nodig.
- Studenten inschakelen om studenten te begeleiden uit kansengroepen, peter- en meterschap, studenten moeten gevormd worden, beloningssysteem voorzien
- Vb. Voor start specifieke module voor BSO-studenten om kennis te laten maken met hogeschool, ter bevordering van integratie, inzetten van rolmodellen